

Жирнов К. А.,
здобувач вищої освіти спеціальності F3 Комп'ютерні науки
Науковий керівник: Співак В. В., асистент кафедри економічної
кібернетики, комп'ютерних наук та інформаційних технологій
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв

ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Територіальні громади становлять фундамент адміністративно-територіальної структури України, а їх економічний розвиток безпосередньо впливає на загальний рівень національної безпеки. У контексті воєнної агресії та макроекономічних викликів посилення резистентності цих громад набуває стратегічного значення. Емпіричні дослідження підкреслюють, що стійкість територіальних утворень до кризових явищ залежить від ефективного менеджменту ресурсів, міжнародного партнерства та державної підтримки [1]. Зокрема, аналіз динаміки економічної безпеки регіонів України в умовах геополітичних викликів вказує на необхідність комплексного підходу до оцінки територіальних компонентів [2].

Мета даних тез полягає в системному аналізі викликів економічного розвитку громад, ідентифікації ключових детермінант стійкості та формулюванні рекомендацій щодо інтеграції цього процесу в систему національної безпеки, з урахуванням теоретичних концепцій резистентності та адаптивності. Сучасний стан територіальних громад характеризується суттєвими диспропорціями в економічному розвитку, які були посилені воєнними діями. Згідно з аналітичними даними, рівень бідності в сільських і регіональних громадах зріс, що призводить до соціальної дестабілізації та потенційних загроз національній безпеці [3]. Воєнні конфлікти спричинили деструкцію інфраструктури, скорочення зайнятості та масову міграцію населення, ускладнюючи процеси відновлення. Дослідження впливу екологічних ризиків на соціально-економічну стійкість громад підкреслюють необхідність інтеграції екологічних факторів у стратегії відновлення [4]. Крім того, урбаністична економічна резистентність в умовах інвазії, як у випадку з окремими громадами, демонструє варіативність адаптації залежно від локальних ресурсів [5]. Демографічні та соціальні проблеми, зокрема старіння населення та внутрішнє переміщення, генерують дефіцит трудових ресурсів у громадах. Це створює ризики для економічної стабільності та вимагає комплексних інтервенцій для залучення інвестицій і збереження людського капіталу [6]. Інфраструктурні бар'єри, включаючи фізичне зношення та руйнування об'єктів, обмежують доступ до базових послуг і знижують інвестиційну привабливість регіонів.

Аналітика цифрової трансформації економіки України станом на 2025 рік вказує на роль технологій у посиленні резистентності, але також на виклики

інтеграції в регіональному контексті [7]. Додатково, геополітичні оцінки кампаній агресії підкреслюють вплив територіальних втрат на загальну безпеку [8]. Водночас територіальні громади володіють значним потенціалом для посилення національної безпеки через децентралізацію влади та залучення іноземних інвестицій. Емпіричні приклади демонструють, як зовнішні інвестиції сприяють економічній безпеці громад, підвищуючи їх резистентність до екзогенних шоків [9]. Перспективними векторами є диверсифікація локальних економік, інтеграція в європейські стандарти та стимулювання інноваційного зростання.

Дослідження соціально-економічної резистентності України як імперативу політики відновлення акцентують на регіональних відмінностях, зокрема в Карпатському регіоні [10]. Крім того, уроки з відповіді локальних громад на гібридні загрози підкреслюють ефективність децентралізованих стратегій [3]. Для реалізації цього потенціалу необхідна інтегрована державна стратегія, що охоплює фіскальну підтримку, вдосконалення регуляторного поля та механізми державно-приватного партнерства. Посилення інститутів місцевого самоврядування та адаптація до воєнних реалій забезпечать економічну резистентність [1]. Аналітики пропонують фокус на відновленні та реформах для закладання основ економічної стабільності [9].

Таким чином, економічний розвиток територіальних громад є інтегральним компонентом національної безпеки України. Подолання ідентифікованих викликів вимагає синхронізованих дій держави, локальних громад та міжнародних стейкхолдерів для забезпечення стійкості та довгострокового процвітання.

Список використаних джерел

1. Regional economic resilience and security in Ukraine among geopolitical challenges. URL: https://www.researchgate.net/publication/396974993_REGIONAL_ECONOMIC_RESILIENCE_AND_SECURITY_IN_UKRAINE_AMONG_GEOPOLITICAL_CHALLENGES
2. ASSESSMENT OF ENVIRONMENTAL RISKS AND THEIR IMPACT. URL: <https://www.eu-scientists.com/index.php/sdel/article/view/432>
3. lessons from Ukrainian local communities' response to hybrid threats. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2590291125010095>
4. post-invasion urban economic resilience in ukraine. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/08/POST-INVASION-URBAN-ECONOMIC-RESILIENCE_Tatarikova-Anhelina.pdf
5. 2025 Investment Climate Statements: Ukraine. URL: <https://www.state.gov/reports/2025-investment-climate-statements/ukraine>
6. Digital Transformation of Ukraine's Economy. July 2025. URL: <https://niss.gov.ua/en/news/komentari-ekspertiv/digital-transformation-ukraines-economy-july-2025>
7. Russian Offensive Campaign Assessment, December 9, 2025. URL: <https://understandingwar.org/research/russia-ukraine/russian-offensive-campaign-assessment-december-9-2025>

8. Ukraine's economic resilience and anti-corruption reform. URL: <https://www.oecd.org/en/about/news/press-releases/2025/05/ukraine-s-economic-resilience-and-anti-corruption-reform-efforts-lay-the-foundations-for-recovery.html>
9. Socio-Economic Resilience of Ukraine as an Imperative of the Policy. URL: <https://journals.aserspublishing.eu/tpref/article/view/9105>
10. Resilience and recovery: Ukraine needs strong local authorities. URL: <https://www.alda-europe.eu/resilience-and-recovery-ukraine-needs-strong-local-authorities/>